

АКТИВ

“Гласът на нашето училище!”

ул. Тома Петков №27, гр. Червен бряг

27 АПРИЛ 2026 | Брой № 33 | ЕЖЕСЕДМИЧНИК

Месец май - месец на знанието

1 май – Празник на труда, усилията и достойнството

На 1 май светът отбелязва Международния ден на труда – празник, който има дълбоки исторически корени и силно социално значение. Той възниква в края на XIX век, когато работниците по целия свят започват да се борят за по-добри условия на труд, осемчасов работен ден и достойно заплащане.

Днес, макар да живеем в съвсем различна епоха, значението на този ден остава непроменено. Той ни напомня, че всяко постижение започва с усилия, дисциплина и труд. Че зад всеки успех стои упоритата работа, както и уважение към човека, който я полага.

В България 1 май се отбелязва като официален празник и ден за признателност към всички, които с ръцете, ума и сърцето си създават бъдещето ни. Това е ден за равностметка, но и ден за гордост. Защото трудът е ценност, която не остарява.

6 май – Гергьовден и ден на храбростта

На 6 май България чества Гергьовден – един от най-обичаните празници у нас. Денят е посветен на Свети Георги Победоносец – символ на храбростта, силата и победата. В народните вярвания Свети Георги е покровител на овчарите, земеделците и плодородието.

Гергьовден е не само религиозен празник, но и ден на Българската армия и храбростта. В този ден отдаваме почит на всички, които са защитавали и продължават да защитават родината ни.

Традицията повелява на трапезата да има агнешко месо, зеленина и свежи пролетни символи. Много семейства излизат на пикник сред природата, за да посрещнат топлите дни. А хората с имена Георги, Гургана и техните производни празнуват имен ден.

Гергьовден е празник на надеждата и новото начало – време, в което природата се събужда и животът се обновява.

Гергьовден е!

Седмична мисъл:

„Това, което научиш днес, ще ти служи утре.“

Водеца тема на броя:

Инструменти от умната кутия – четете на стр. 5, 6

Какво още ще прочетете в този брой:

- Мъдри ли са мъдрите съвети
- Уменията на 21 век
- Игровизацията срещу скуката в клас

Уменията на 21. век – Ключът към бъдещето

„Не най-силните оцеляват, нито най-умните, а онези, които умеят да се адаптират.“

– Чарлз Дарвин

Защо старите знания вече не са достатъчни?

Светът около нас се променя със светкавична скорост. Професии изчезват, появяват се нови, които до вчера дори не съществуваха. Технологии, глобализация, изкуствен интелект, климатични предизвикателства... Всичко това изисква не просто знания, а умения – и то от ново поколение.

Уменията на 21. век не са просто модна дума. Те са пътна карта към успеха – в училище, в кариерата, в живота.

Кои са уменията на 21 век?

Обикновено ги разделяме в три основни групи:

1. Когнитивни (мисловни) умения:

- Критично мислене – способност да анализираш, да задаваш въпроси, да различаваш факти от мнение.
- Креативност – да намираш нестандартни решения и нови идеи.
- Решаване на проблеми – умението да се справяш с предизвикателства без паника.
- Умения за учене (мета-учене) – да знаеш как се учи най-добре за теб самия.

2. Социално-емоционални умения:

- Комуникация – да изразяваш ясно мислите си и да слушаш с разбиране.
- Сътрудничество – работа в екип, уважение към чужди мнения, споделена отговорност.
- Емоционална интелигентност – да разпознаваш и управляваш емоциите си.
- Емпатия – да разбираш как се чувства другият и да откликваш с човечност.

3. Дигитални и адаптивни умения:

- Дигитална грамотност – безопасно, критично и отговорно използване на технологии.
- Гъвкавост и адаптивност – готовност да учиш нови неща и да променяш подхода си.
- Инициативност и предприемачество – да поемаш отговорност, да създаваш, да действаш.
- Културна осъзнатост – разбиране и уважение към различията в един глобален свят.

Непрекъснатото развитие – нашето суперумение

В днешно време дипломата не е финалът, а стартова точка. Знанията се обновяват, технологиите се развиват, а светът ни поставя все нови и нови въпроси. Затова е важно:

- Да сме любопитни – защото знанието започва с въпрос.
- Да сме гъвкави – защото промяната е постоянна.

- Да сме отворени – защото от всеки човек и всяка ситуация можем да научим нещо ново.
- Да сме проактивни – защото никога няма да ни подари успеха, ако ние сами не го потърсим.

Как да развиваме тези умения?

В свят, който се променя с всяка изминала година, статичният човек е човек, който изостава. Уменията на 21. век не са привилегия, а необходимост – за да бъдем успешни, щастливи, свободни и отговорни граждани на света.

Най-важното обаче е: Да вярваме в себе си, да учим от грешките си и никога да не спираме да се развиваме.

„Не се стреми да бъдеш най-добрият в света – стреми се да бъдеш най-добрата версия на себе си.“

Уменията нагледно

1. Креативност и иновативно мислене

Роботите и алгоритмите ще вършат повтарящите се задачи, но творческите решения остават човешка територия.

Пример: Дори в инженерството се търсят хора, които могат да измислят нестандартни подходи за решаване на проблеми.

Как да развием това умение? Участие в творчески проекти, писане, рисуване, импровизационен театър.

2. Емоционална интелигентност (EQ)

Да разбираш себе си и другите, да управляваш емоциите си и да работиш в екип – това е злато в бъдещия пазар на труда.

Пример: Лидер, който умее да изслушва и да вдъхновява екипа си, ще бъде по-успешен от този, който само дава заповеди.

Как да го развием? Доброволчество, клубове по дебати, спортни отбори, работа по групови проекти.

продължава на следващата страница

Малко хумор:

- Вие като свидетел трябва да говорите само това, което сте видели, а не което сте чули.
- Кога сте роден?
- Не знам. Не съм видял.

Съвет за мотивация:

„Дори и най-дългото пътуване започва с първата крачка.“

3. Критично мислене

В океан от информация най-ценното умение е да различаваш факти от мнения и истина от фалшиви новини.

Пример: Журналист или учен, който умее да задава правилните въпроси и да проверява източници.

Как да го развием? Четене от разнообразни източници, участие в дискусии, анализ на казуси.

4. Дигитална грамотност и технологична адаптивност

До 2035 г. почти всички професии ще изискват работа с изкуствен интелект, програмиране или дигитални инструменти.

Пример: Лекар, който работи с роботизирани помощници за операции, или архитект, който проектира в 3D виртуална среда.

Как да го развием? Онлайн курсове, експерименти с нови софтуери, основи на програмиране, киберсигурност.

5. Межкултурна комуникация

Границите ще бъдат все по-отворени – ще работим с хора от различни държави и култури. Пример: Проектен екип с участници от пет държави, които трябва да се разбират и да уважават различията си.

Как да го развием? Изучаване на езици, участие в международни ученически или студентски програми, културни събития.

Мъдри ли са мъдрите съвети или са опит за критично мислене

Шест „Мъдри“ съвета, които може би са пълни глупости

Всички сме чували тези фрази от родители, учители, мотивационни плакати... Но ако се замислим, звучат ли наистина умно? Да проверим!

1. „Добрите неща идват при тези, които чакат.“

Наистина ли? Чакай да ти падне стипендия от небето! **Спойлер:** няма да стане. Търпението е хубаво, но ако седиш и чакаш, докато другите действат, единственото, което ще дойде, е... прах върху дивана ти.

2. „Следвай сърцето си.“

Звучи романтично, но ако сърцето беше стратег, шахът щеше да се играе с розови пулове и балони. Решения само с емоции = катастрофа. Балансът е ключът: мозъкът прави план, сърцето добавя страст.

3. „Времето лекува всички рани.“

Чудесно! Тогава защо съществуват лекари? Ако чакаш времето да те „оправи“, може да се окажеш герой в новия сезон на „Ходещите мъртви“. Истината? Времето дава шанс да се справиш, но ти трябва да свършиш останалото.

4. „Работи много и ще постигнеш всичко.“

Аха, кажи това на човека, който копае по 12 часа на ден. Не е само труд, а и умна стратегия. Работи усилено, да. Но още по-умно – иначе ще си просто най-умореният в бедната си категория.

5. „Всичко се случва с причина.“

Да, обикновено причината е... твоите действия или липсата на такива. Не всичко е съдба, някои неща са просто лошо планиране или лош късмет. Така че не чакай Вселената – тя няма абонамент за твоите проблеми.

6. „Бъди себе си.“

Звучи добре, нали? Но какво, ако „себе си“ обича да мързелува по цял ден? **Истинският смисъл:** бъди автентичен, но не спирай да се развиваш. Най-добрата версия на себе си не идва от дивана.

Тези съвети не са напълно глупави – проблемът е, че хората ги разбират буквално. Истината е някъде по средата: мисли, анализирай и не оставяй клишетата да ти управляват живота.

Мислене извън кутията

Още 6 „мъдри“ съвета, които звучат добре, но могат да те провалят.

1. „Учението е светлина.“

Да, но ако просто седиш на светлината, няма да научиш нищо. Знанията не се предават с Wi-Fi – трябва да работиш, да питаш, да грешиш.

Провокация: Ако само светлината правеше учен, защо лампите не са професори?

2. „Не гледай назад, там няма нищо ново.“

Сериозно? Историята, грешките, уроците? Всички са назад. Ако не погледнеш, ще повториш същата катастрофа – само че с по-хубави обувки.

Въпрос: Колко пъти си преписвал домашното, защото не си проверил първото?

3. „Парите не са всичко.“

Много вярно – но опитай да платиш наема си с усмивка. Парите не са всичко, но са билет за повечето неща. Истината? Парите не купуват щастие, но купуват свобода и възможности.

Предизвикателство: Кое предпочиташ – 1 час мотивация или 100 лева в джоба?

4. „Не се страхувай от провала.“

Супер, само че ако скачаш без парашут, ще станеш вдъхновяваща история... за секунди. Провалът е учител, но не бива да е навик. Учи се, но мисли преди да действаш.

Въпрос: Ако всяка грешка е урок, защо училището не дава шестици за двойки?

5. „Всички мнения са ценни.“

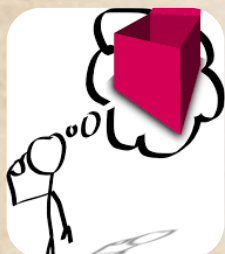
Да, и мнението на чичо ти във Facebook за медицината... Истината? Всички имат право на мнение, но не всяко мнение е компетентно.

Провокация: Ако имаш зъбобол, ще слушаш зъболекаря или TikTok инфлуенсъра?

6. „Щастието е в малките неща.“

Да, но ако тези „малки неща“ са дългове, проблеми и бавно Wi-Fi? Щастието е в баланса: малките радости + големите цели.

Въпрос: Кое малко нещо те прави истински щастлив днес?

Антиклише – мисли, не копирай!

Опааа, старите съвети срещат новата логика. Клишетата звучат добре на картички и постове в Instagram, но животът е малко по-сложен. Време е да ги преформулираме, за да имат смисъл.

1. Старо: „Добрите неща идват при тези, които чакат.“

Ново: „Добрите неща идват при тези, които чакат... докато действат.“

Защо? Чакането без действие е като да чакаш автобус на спирка, където няма линия.

2. Старо: „Следвай сърцето си.“

Ново: „Следвай сърцето си, но вземи мозъка със себе си.“

Защо? Емоциите са гориво, но без навигация ще се изгубиш в първата канавка.

3. Старо: „Времето лекува всички рани.“

Ново: „Времето не лекува – действията лекуват, а времето помага.“

Защо? Ако счупиш телефон, чакайки го да се „оправи сам“, ще чакаш вечно.

4. Старо: „Работи много и ще постигнеш всичко.“

Ново: „Работи усилено, но още по-умно.“

Защо? Защото не броят на часовете те прави успешен, а това как ги използваш.

5. Старо: „Всичко се случва с причина.“

Ново: „Не всичко се случва с причина – но от всичко можеш да извадиш урок.“

Защо? Няма да търсиш съдбовен смисъл в това, че си изпуснал автобуса, нали?

6. Старо: „Бъди себе си.“

Ново: „Бъди себе си, но работи за най-добрата си версия.“

Защо? Ако „себе си“ обича да мързелува, успехът ще е мираж.

7. Старо: „Не се страхувай от провала.“

Ново: „Не се страхувай от провала, но се учи от него и планирай по-добре.“

Защо? Без мисъл ще натрупаш не опит, а проблеми.

8. Старо: „Щастието е в малките неща.“

Ново: „Щастието е в малките радости и големите цели.“

Защо? Малко шоколад е приятно, но няма да замени мечтата ти за собствен бизнес.

Вие сте на ход! „Направи свое антиклише!“
Вземи популярна фраза (Пример: „Парите не са всичко.“) и я пренапиши така, че да звучи умно и практично (Пример: „Парите не са всичко, но без тях изборите са по-малко.“).

Ако искате споделете ни в коментар!

ИНСТРУМЕНТИ ОТ УМНАТА КУТИЯ ИЛИ „ДА ИЗБЯГАМЕ ОТ СКУКАТА В КЛАС“

ИГРОВИЗАЦИЯТА В КЛАСНАТА СТАЯ – КОГАТО УЧЕНЕТО СТАВА ИГРА!

В последните години думата „игровизация“ все по-често звучи в образованието. Но какво всъщност означава тя? Най-просто казано – това е използването на елементи от игрите (точки, нива, мисии, значки, награди) в учебния процес, за да се повиши мотивацията и активността на учениците.

Защо работи?

Игрите привличат, защото предлагат предизвикателства, ясни правила и моментално усещане за напредък. В класната стая игровизацията превръща уроците в приключение – учениците не просто учат, а играят, докато усвояват нови знания и умения. Как изглежда на практика?

- Система за точки и нива – вместо само оценки, учениците събират точки за изпълнени задачи и преминават на „повисоко ниво“.
- Мисии и квестове – учебните задания се превръщат в мисии, които трябва да бъдат изпълнени индивидуално или в екип.
- Значки и награди – за особени постижения: „Майстор на творческото писане“, „Бърз математически ум“, „Отличен екипен играч“.
- История или сюжет – урокът се вплита в разказ: учениците са изследователи, детективи, предприемачи или герои, които решават проблеми.

Ползи за учениците

- Повече мотивация и ентузиазъм за участие.
- По-голяма ангажираност с учебния материал.
- Развитие на работа в екип, критично мислене и креативност.

Намаляване на страха от грешки – защото в играта винаги има „втори шанс“.

ОЩЕ ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА ИНТЕРЕСЕН ЧАС

1. Ролеви игри – учениците влизат в ролята на журналисти, адвокати, учени или предприемачи и решават реални казуси.
2. „Обърнатата“ класна стая – учениците се запознават с новия материал у дома (видео, текст, презентация), а в часа се работи по задачи, проекти и дискусии.
3. Тайни мисии – учителят поставя „тайни мисии“, които се разкриват в хода на урока – намиране на скрити факти, разгадаване на кодове или изпълнение на творческо предизвикателство.
4. Състезания и викторини – бързи рундове с въпроси и отговори, използване на платформи като Kahoot!, Quizizz или Blooket.
5. „Горещ стол“ – един ученик влиза в ролята на известна личност или историческа фигура, а останалите задават въпроси, за да открият кой е той.
6. Творчески предизвикателства – създаване на комикс, плакат, подкаст или мини видео по темата на урока.
7. **Интерактивни технологии** – използване на AR/VR приложения, онлайн карти, интерактивни бели дъски.
8. **Дебати и симулации** – разпределяне на роли и провеждане на дискусия по актуален или исторически въпрос.
9. **Квест в училище** – поредица от задачи, които водят до „съкровище“ (финалната цел).
10. **Мини „TED talks“** – учениците подготвят кратки и вдъхновяващи речи по тема от урока.

Когато учителят смело експериментира, класната стая се превръща в лаборатория за идеи. А учениците? Те просто забравят, че „учат“ – защото са твърде заети да преживяват, откриват и побеждават.

Шестте мислещи шапки – тайното оръжие

Методът на Едуард де Боно „Шестте мислещи шапки“ помага да погледнем една идея или проблем от различни гледни точки. Вместо да спорим, се учим да мислим „в синхрон“ – всички слагаме една и съща „шапка“ и гледаме от нейния ъгъл.

Зелена шапка – Креативност – Търсим нови идеи, алтернативи и нестандартни решения. Няма „грешни“ предложения.

Червена шапка – Емоции – Изразяваме чувствата си и първите реакции – „харесва ми“, „тревожи ме“, „вълнува ме“.

Бяла шапка – Факти – Събираме данни, цифри и обективна информация. „Какво знаем?“ и „Какво трябва да проверим?“.

.... за умно мислене

Черна шапка – Предпазливост – Откриваме рискове, проблеми и слабости в идеята. Мислим какво може да се обърка.

Жълта шапка – Оптимизъм – Виждаме ползите и предимствата. Търсим най-доброто в предложението.

Синя шапка – Контрол и организация – Планираме, подреждаме мисленето, решаваме реда на „шапките“.

Този метод е особено полезен в училище – при дискусии, проекти и решаване на конфликти. Шапките показват, че доброто мислене е екипна игра, а не битка на мнения.

Когато искаме да избягаме от скуката и да събудим истинския потенциал на учениците, имаме нужда от методи, които правят мисленето забавно и структурирано. Освен добре познатите „Шест мислещи шапки“ на Едуард де Боно, ето още няколко подхода, които могат да преобразят класната стая.

1. SCAMPER – Машината за идеи

SCAMPER е техника за генериране на нови решения чрез задаване на седем ключови въпроса:

- S – Substitute (Какво можем да заменим?)
- C – Combine (Какво можем да комбинираме?)
- A – Adapt (Какво можем да приспособим?)
- M – Modify (Какво можем да променим?)
- P – Put to another use (Как можем да използваме по нов начин?)
- E – Eliminate (Какво можем да премахнем?)
- R – Reverse (Какво можем да обърнем или подредим по друг начин?)

Полезно за: проекти, изобретения, творчески задачи.

2. PMI – Плюсове, Минуси, Интересно

Просто, но ефективно:

- P – Плюсове: Какви са предимствата на идеята?
- M – Минуси: Какви са недостатъците?
- I – Интересно: Какво е любопитното, неочакваното или изненадващото?

Полезно за: анализ на нови концепции, дискусии, дебати.

3. Мисловни карти (Mind Maps)

Визуален начин за организиране на идеи. Започваме с централна тема и разклоняваме мисли, факти и примери в „клонове“.

Полезно за: подготовка за тест, писане на есета, планиране на проекти.

4. Методът на Сократ – Силата на въпросите

Вместо учителят да „дава“ отговорите, той задава серия от насочващи въпроси, за да може ученикът сам да стигне до заключение.

Полезно за: развиване на критично мислене и умения за аргументация.

5. „Мозъчна атака“ (Brainstorming)

Класическа техника, в която всички идеи са добре дошли, без критика в началния етап. После заедно избираме най-добрите.

Полезно за: старт на нови теми, творчески задачи, проекти.

6. Role Storming – Мислене в чужди обувки

Вместо да даваме идеи „като себе си“, влизаме в роля – например, как би мислил учен, предприемач, герой от книга или историческа личност.

Полезно за: извеждане на нестандартни решения, емпатия, развитие на въображението.

Тези методи, както и други, които се стараем да прилагаме в часовете в Търговска гимназия, наред с чисто физически игри, интерактивни уроци не само правят часовете по-интересни, но и учат учениците на гъвкавост в мисленето – умение, което ще им служи цял живот.

ТГ „Васил Априлов“ дава поле за развиване на много практически умения. Доказателство за това са УТФ /учебно-тренировъчните фирми/, участие в креативни състезания, участията е еко инициативи, училищните мероприятия, както и ежегодните традиционни за ТГ Коледен и Великденски базар.

Ползите не само за учениците, а също и за учителите, които не се боят да експериментират, които са отворени към новото, които се стремят да предадат уменията на 21 век.

Темата е обширна и няма как да я затворим в този брой. Тя ще се прокрадва постоянно, за да подсказва, че ученето е всеки ден и е до края на живота!

Надяваме се, че се насладихте на едно приятно и интересно четиво в този брой и обещаваме, че до края ви очакват още доста интересни и любопитни статии!

Главен редактор:
Надежда Йорданова
Графично оформление:
Габриел Цветанов